

Innovatsiooniprojekti ideekavand¹

AVALIKU SEKTORI INNOVATSIOONIVÕIMEKUSE TÕSTMINE

Ideekavandit täites palume tutvuda riigikantselei veebilehel toodud [soovituste ja juhistega projekti esitajale](#).

Innovatsiooniprojekti nimi	KOV digitaalne kaksik/AI andmeanalüütik – andmepõhise juhtimise ja teenusvajaduse prognoosimise ja otsuste ning õigusaktide mõjude hindamise tööriist
Innovatsiooniprojekti fookusvaldkond	☐ Droonitehnoloogiate valdkond ☒ Tehisintellekti lahenduste valdkond
Innovatsiooniprojekti panus valitsuse tegevuskava prioriteetidesse	☒ Riigi kriisikindluse suurendamine ☒ Majanduse kasvule kaasa aitamine ☒ Riigi tõhus juhtimine
Innovatsiooniprojekti esitajad (tulevased RK partnerid) (asutus/asutused)²	Partner 1: Kohila Vallavalitsus Partner 2: Rae vallavalitsus Partner 3: Eesti Linnade ja Valdade Liit
Projektijuht või ideekavandi esitaja kontaktisik (nimi, asutus, e–posti aadress ja telefon)	Aivar Roop Kohila Vallavalitsus aivar.roop@kohila.ee +372 506 9603
Innovatsiooniprojekti kestus (kuudes)	24 kuud <i>Ajaarvestust alustame üldjuhul partnerluslepingu sõlmimisest.</i>
Innovatsiooniprojekti kogumaksumus (sh käibemaks, kui on abikõlblik)	Kogumaksumus: 796,784 € eurot
Käibemaks	☒ jääb kulu tegija kanda (käibemaks abikõlblik) ☐ saab küsida riigilt tagasi (käibemaks ei ole abikõlblik) <i>Vastav info täita iga partneri kohta (kopeeri ridu ning kirjuta partneri nimi juurde)</i>

¹ Juhul kui ideekavand on mõeldud **asutusesiseseks kasutamiseks**, siis lisage vastav alus ideekavandi päisesse.

² **Partner EL struktuurivahendite mõttes**, kes viib ise läbi innovatsiooniprojekti elluviimisega seotud hanked, sõlmib lepingud ning vastutab aruandluse eest.

1. Probleemikirjeldus (max 2 lk)

Kirjeldage lahendamist vajavat probleemi, selle olulisust ning keda see probleem puudutab.

- Selgitage, miks on probleem aktuaalne.
- Hinnake probleemi mõju (nt rahaline kokkuhoid, keskkonna- või sotsiaalne kasu). Kirjeldage probleemi tausta. Mida on probleemi lahendamiseks Eestis juba tehtud või mis on tegemisel? Tooge välja relevantsed teiste riikide kogemused probleemi lahendamisel.

Käesolevas ideekavandis käsitletakse kohaliku omavalitsuse andmepõhise juhtimise probleemistikku tervikuna, kuna erinevad avalikud teenused ja juhtimisotsused on omavahel tihedalt seotud. Projekti esimese rakendusetapi (MVP) fookus on siiski kolmel omavahel seotud valdkonnal – ruumiline planeerimine, haridusteenused ja ühistransport. Nendes valdkondades soovitakse projekti käigus välja töötada ja katsetada esimesed prognoosi- ja otsustustoe lahendused, mida on hiljem võimalik laiendada teistele kohaliku omavalitsuse teenustele.

Kohalikud omavalitsused teevad igapäevaselt sadu otsuseid, mis mõjutavad elanike elukvaliteeti, avalike teenuste kvaliteeti ning investeringute vajadust. Eranditult kõigi 78 omavalitsuse suurim põhitegevuse kulu ja otsuste mõju on seotud seadusest tuleneva kohustusega tagada alus- ja põhiharidus oma haldusterritooriumil koos omavalitsusse registreeritud kooliealiste laste transport kodust kooli ning tagasi. Sõltumata sellest kas omavalitsus on kasvava või kahaneva elanikkonnaga kaasneb hariduse korraldamisega rida ruumiplaneeringu ning investeringuotsuseid. Näiteks lasteaia- ja koolikohtade planeerimine, taristuinvesteringud kohalikesse teedesse ja tänavatesse, et ühiskondlik transport saaks toimida, elamuarenduse suunamine lähtuvalt üldplaneeringust ja taristu arenguplaanidest, ühistransporti, mis tagab piisava tihedusega ligipääsu nii kooli kui töökohtadele, jooksvat eelarvevahendite kasutamist koostööprojektidesse naabervaldadega, sest tõmbekeskused asuvad tihti väljaspool konkreetset omavalitsust.

Kuigi omavalitsuste käsutuses või käeulatuses on märkimisväärnes koguses andmeid, kasvab teenistujate valmisolek erinevate AI tööriistade kasutamisel puudub täna valideeritud AI tööriist, mis võimaldaks ametlikesse registritesse kogutud andmete ja omavalitsuse enda poolt heaks kiidetud haldusakte terviklikult analüüsida, et prognoosida tulevikuvajadusi ja hinnata omavalitsuse otsuste mõju.

Praegu kasutatakse andmeid peamiselt tagasivaatavalt ning ka siis ei ole põhjuste ja tagajärgede põhjuslik seos sageli tuvastatav, kuna ainuüksi omavalitsuse enda poolt välja antud haldusaktide hulk on kasvanud väga suureks. Näeme, mis juhtub kiiresti kasvavates omavalitsustes (nt Rae), kuid neil puudub võimekus hinnata, mis hakkab juhtuma järgmise viie või kümne aasta jooksul – sotsiaalne infrastruktuur koormatakse üle või on alakasutuses

Sarnane probleem avaldub ka kohalike omavalitsuste igapäevases otsustusprotsessis. Lisaks vajadusele prognoosida tulevasi arenguid tuleb omavalitsustel regulaarselt teha otsuseid, mille mõju on võimalik süsteemselt hinnata, kuid see on tänastes oludes väga ressurssimahukas (suur aja- ja tööjõukulu)

Volikogud ja vallavalitsused menetlevad igal aastal suure hulga eelnõusid, mis mõjutavad eelarvet, teenuste kättesaadavust, arengukavade täitmist, investeringuvajadusi ning erinevaid elanike gruppe. Kuigi otsuste mõju hindamine on hea juhtimistava oluline osa, toimub see täna valdavalt käsitsi ning sõltub suurel määral ametnike kogemusest, ajalisest ressursist ja olemasolevatest analüüsides. Puudub terviklik tööriist, mis võimaldaks hinnata nii tulevikus tekkivaid teenusvajadusi kui ka konkreetsete juhtimisotsuste võimalikku mõju enne nende vastuvõtmist. Samuti puudub võimekus automaatselt tuvastada seoseid arengukavade, eelarvestrateegiate, varasemate otsuste, teenusvajaduste prognooside ning teiste oluliste mõjutegurite vahel.

Seetõttu:

- investeringuid planeeritakse sageli hilinenult;
- teenuste vajaduse kasv selgub alles siis, kui probleem on juba tekkinud;
- puudub ühtne ülevaade erinevate arengute koosmõjudest;
- otsuste mõju hinnatakse piiratud ulatuses;
- strateegiline juhtimine tugineb sageli üksikutele analüüsides ja ekspertarvamustele;
- erinevate valdkondade andmeid kasutatakse eraldiseisvalt ning nendevahelised seosed jäävad sageli tuvastamata;

- pikaajaliste arengute prognoosimine on keeruline ja ressursimahukas.
- otsuste ja õigusaktide ettevalmistamiseks vajalik info paikneb erinevates süsteemides ning selle koondamine ja sellest tulenevalt mõjude hindamine on ajamahukas;
- arengukavade, eelarvestrateegiate, teenusvajaduste prognooside ja üksikute juhtimisotsuste omavahelisi seoseid on keeruline terviklikult hinnata.

Probleem puudutab kõiki Eesti kohalikke omavalitsusi.

Probleemi olulisus kasvab lähiaastatel veelgi. Eesti omavalitsused seisavad samaaegselt silmitsi mitme pikaajalise trendiga: rahvastiku vananemine, piirkondlikud erinevused elanike arvu muutustes, kasvavad ootused avalike teenuste kvaliteedile, tööjõupuudus ning surve kasutada avalikke ressursse senisest tõhusamalt. Samal ajal suureneb andmete hulk, kuid andmete kasutamise võimekus ei kasva samas tempos.

Eestis on viimastel aastatel tehtud märkimisväärsed investeeringuid andmete kogumisse ja registreerimisse. Riiklikul tasandil on loodud mitmeid andmekogusid ning arendatud andmevahetuse võimekust. Samas puudub täna kohalikele omavalitsustele suunatud terviklik lahendus, mis ühendaks erinevad andmeallikad ning võimaldaks nende põhjal prognoosida arenguid ja hinnata juhtimisotsuste mõju.

Mitmed Euroopa riigid ja linnad kasutavad juba erinevaid digitaalse kaksiku lahendusi linnaplaneerimises, transpordi juhtimises ja taristu haldamises. Kohaliku omavalitsuse tervikliku juhtimise, teenusvajaduste prognoosimise ja otsustuste ühendavad lahendused on siiski alles kujunemisjärgus ning nende kasutamine on piiratud. Eestis selline lahendus täna puudub.

Probleemi mõju avaldub otseselt nii omavalitsuste finantsvõimekuses kui ka avalike teenuste kvaliteedis. Ilma andmepõhiste prognoosivahenditeta on keeruline hinnata, millal ja kuhu on vaja rajada uusi haridus- või sotsiaalteenuseid, kuidas mõjutavad uued elamuarendused teenusvõrku, millised investeeringud loovad kogukonnale suurimat väärtust või kuidas muutuvad teenusvajadused järgmise kümnendi jooksul. Selle tulemusena võivad investeeringud olla hilinenud või ebatäpselt sihitud ning avalike vahendite kasutamine seetõttu vähem tõhus.

Projekt panustab otseselt valitsuse tegevuskava prioriteetidesse.

KOV kriisikindluse suurendamine

Kriisideks valmistumine eeldab head ülevaadet elanikkonnast, teenusvõrgustikust, haavatavatest sihtrühmadest ning taristu võimekusest. Digitaalne kaksik võimaldab prognoosida erinevate arengutsenaariumide mõju ning toetab omavalitsuste valmisolekut reageerida demograafilistele kui ka kliima- ja julgeolekuvaldkonna muutustele.

Majanduse kasvule kaasa aitamine

Tööriist võimaldab paremini prognoosida elamuarenduste mõju ning töökohtade ja teenuste vajadust haridusvaldkonnas. See aitab omavalitsustel teha teadlikumaid investimisotsuseid, luua ettevõtlust toetavat keskkonda ning vähendada arengut takistavaid kitsaskohti.

KOV tõhus juhtimine

Projekt aitab viia kohaliku tasandi juhtimise andmepõhiseks ja tulevikku vaatavaks. Juhtimisotsused hakkavad senisest enam põhinema prognoosidel, mõjuhinnangutel ja erinevate stsenaariumide võrdlusel. See võimaldab kasutada avalikke ressursse tõhusamalt, vähendada dubleerivaid analüüse ning suurendada juhtimisotsuste kvaliteeti ja läbipaistvust.

Projekti tulemusena luuakse omavalitsuse digitaalne kaksik – andmepõhine mudel, mis võimaldab prognoosida arenguid, hinnata juhtimisotsuste mõju enne nende rakendamist ning toetada volikogude ja vallavalitsuste otsustusprotsesse andmepõhiste mõjuanalüüside ja arengutsenaariumide kaudu.

2. Projekti eesmärk

Sõnastage konkreetne, selge ning mõõdetav eesmärk, mille saavutamist või mitte saavutamist on võimalik hinnata.

- Kirjeldage, kuidas plaanite projekti eesmärgi saavutamist mõõta.

Projekti eesmärk on luua ja katsetada kohaliku omavalitsuse digitaalset kaksikut/AI andmeanalüütik haridus, ühistranspordi ja avaliku ruumi planeerimise valdkondades. Projekti tulemus võimaldab andmepõhist juhtimis- ja otsustustoe tööriista, mis võimaldab prognoosida demograafilisi muutusi,

elamuarenduste mõju, teenusvajaduste muutumist ning investeringuvajadusi ning toetab kohaliku omavalitsuse juhtimisotsuste ettevalmistamist ja mõju hindamist.

Loodava lahenduse eesmärk on koondada erinevatest andmeallikatest pärinev teave ühtsesse keskkonda, võimaldades hinnata erinevate arengusuundade ja juhtimisotsuste mõju enne nende elluviimist. Projekti käigus katsetatakse, kuidas on võimalik kasutada andmepõhist modelleerimist, prognoosianalüütikat ja tehisintellekti kohaliku omavalitsuse strateegilise juhtimise toetamiseks. Lisaks hinnatakse projekti käigus võimalusi kasutada loodavat lahendust kohaliku omavalitsuse otsustusprotsesside toetamisel. Selle raames katsetatakse, kas digitaalne kaksik võimaldab hinnata kavandatavate otsuste ja õigusaktide võimalikku mõju teenusvajadustele, investeringutele, eelarvele ning arengukavades seatud eesmärkide saavutamisele ning tuvastada võimalikke seoseid ja mõjusid, mis tavapärasel menetlusprotsessis võivad jääda märkamata.

Projekti tulemusena valmib toimiv prototüüp, mida katsetatakse Kohila vallas ja Rae vallas ning mille rakendatavust hinnatakse ka teiste Eesti kohalike omavalitsuste vaates koostöös Eesti Linnade ja Valdade Liiduga.

Eesmärgi saavutamise mõõtmine

Projekti eesmärgi saavutamist hinnatakse järgmiste näitajate alusel:

- valminud ja kasutusele võetud digitaalse kaksiku/AI analüütiku prototüüp;
- vähemalt kolme erineva kasutusjuhtumi piloteerimine (näiteks teenusvajaduste prognoosimine, investeringute planeerimine, juhtimisotsuste mõju hindamine);
- kasutajate hinnang lahenduse kasulikkusele ja kasutatavusele;
- võimekus koostada prognoose ja stsenaariume vähemalt viie aasta perspektiivis. Võrreldes analüütiku koostatava analüüsiga on AI analüütiku koostatav vähesema ressursikuluga;
- hinnang loodud lahenduse rakendatavusele teistes Eesti kohalikes omavalitsustes;
- ettepanekud lahenduse edasiseks kasutuselevõtuks ja arendamiseks pärast pilootprojekti lõppu.

Projekti edukaks tulemuseks loetakse olukorda, kus on loodud ja realses juhtimiskeskonnas katsetatud tööriist, mis võimaldab kasutada andmeid senisest süsteemsemalt kohaliku omavalitsuse juhtimise, teenuste planeerimise ning otsuste mõju hindamise toetamiseks.

3. Võimalikud lahendussuunad (max 2 lk)

Kirjeldage võimalikke lahendusi ning tegevusi, millega projekti eesmärk saavutatakse.

- *Kirjeldage võimalikke lahendussuundi, põhjendage eelistatud lahendussuuna valikut (NB! Valitud lahendussuund ei ole siduv, see võib projekti käigus muutuda).*
- *Kirjeldage probleemi lahendamiseks vajalikke tegevusi, mida antud katseprojekti raames plaanitakse teha.*
- *Selgitage, kuidas lahendust katsetatakse. Selgitage, kuidas läbi viidavat katsetust ja selle edukust hindate.*

Lahendussuund 1 – olemasolevate tööprotsesside ja üksikanalüüside kasutamine

Kõige lihtsam lähenemine oleks jätkata senise praktikaga, kus juhtimisotsuste tegemisel kasutatakse erinevatest registritest, infosüsteemidest ja aruannetest pärinevat teavet ning vajadusel koostatakse eraldi analüüse konkreetsete küsimuste lahendamiseks.

Sellise lähenemise eeliseks on täiendavate arenduskulude puudumine. Samas on vajalik teave hajutatud erinevate andmeallikate vahel ning analüüside koostamine nõuab märkimisväärset käsitööd. Lisaks puudub võimalus süstemaatiliselt prognoosida tulevasi arenguid või hinnata erinevate otsuste pikaajalist mõju.

Lahendussuund 2 – keskne andmeplatvorm ja aruandluskeskkond

Teiseks võimaluseks on luua keskne andmeplatvorm, mis koondab omavalitsuse jaoks olulised andmed ühte keskkonda ning võimaldab koostada aruandeid ja ülevaateid.

Selline lahendus parandaks andmete kättesaadavust ning annaks juhtidele senisest parema ülevaate omavalitsuse hetkeseisust. Samas jääks lahendus peamiselt kirjeldava analüütika tasemele ning ei võimaldaks piisavalt prognoosida tulevasi arenguid ega hinnata erinevate juhtimisotsuste võimalikke mõjusid.

Lahendussuund 3 – digitaalne kaksik koos prognoosimise ja otsustustoe funktsioonidega (eelistatud lahendus)

Projekti raames eelistame kolmandat lahendussuunda – kohaliku omavalitsuse digitaalse kaksiku/AI andmeanalüütiku loomist.

Digitaalne kaksik ühendab erinevatest andmekogudest, registritest ja infosüsteemidest pärinevad andmed, prognoosimudelid ning otsustustoe üheks terviklikuks tööriistaks. Lahendus võimaldab hinnata nii tulevikus toimuda võivaid arenguid kui ka erinevate juhtimisotsuste ja õigusaktide võimalikku mõju enne nende elluviimist või vastu võtmist.

Lahenduse abil on võimalik prognoosida näiteks demograafilisi muutusi, ettevõtluse arengut, elamuarenduste mõju, haridusteenuse vajadust ning investeringuvajadusi. Lisaks võimaldab lahendus koostada erinevaid arengustenaariume ja hinnata nende mõju omavalitsuse teenustele, eelarvele ning arengukavades seatud eesmärkidele.

Samuti hinnatakse projekti käigus võimalusi kasutada tehisintellekti kohaliku omavalitsuse otsustusprotsesside toetamiseks. Selle raames katsetatakse, kas süsteem suudab analüüsida kavandatavaid otsuseid, eelnõusid ja arengudokumente ning tuvastada nende võimalikku mõju erinevatele valdkondadele, teenustele ja sihtrühmadele.

Valitud lahendussuuna eeliseks on asjaolu, et see ühendab andmete koondamise, prognoosimise, stsenaariumide modelleerimise ja otsustustoe üheks terviklikuks juhtimisvahendiks. Lisaks loob see võimaluse kasutada tulevikus erinevate omavalitsuste koondandmeid ja kogemusi, et toetada veelgi paremate juhtimisotsuste tegemist.

4. Projekti uuenduslikkus

Tuua selgelt välja projekti uuenduslikkus – mida tehakse senisest teisiti kas see hõlmab uusi tehnoloogiaid, protsesse, toimetamismeetodeid, disaini, turgu vms?

- Selgitage lahenduse uuenduslikkust nii Eesti kui globaalses kontekstis.
- Mis on projektis sellist, mis vajab katsetamist?

Projekti uuenduslikkus seisneb uue juhtimismudeli loomises, mis ühendab andmepõhise prognoosimise, arengustsenaariumide modelleerimise ja juhtimisotsuste mõju hindamise üheks terviklikuks tööriistaks.

Täna kasutavad kohalikud omavalitsused otsuste tegemisel erinevaid andmekogusid ja registritest pärinevaid andmeid (nt Rahvastikuregister, Statistikaamet, EHIS, EHR, Maa- ja Ruumiameti jpt riiklikud andmekogud ning erasektori poolt pakutavatest infosüsteemidest nagu STUUDIUM, e-Kool, ARNO, ELIIS) ning KOV-ide enda andmed, uuringuid ja üksikuid analüüse (rahvastikuprognoosid, haridusvõrgu analüüsid, liiklus- ja liikuvusuuringud, elamuarenduste ülevaated, arengukava analüüsid ning kliima- ja keskkonnamõjude analüüsid jne). Kuigi andmeid on palju, kasutatakse neid enamasti olemasoleva olukorra kirjeldamiseks või konkreetsete küsimuste lahendamiseks. Puudub terviklik lahendus, mis võimaldaks hinnata erinevate arengute omavahelisi seoseid, prognoosida tulevaseid muutusi ning analüüsida juhtimisotsuste mõju enne nende rakendamist.

Näiteks uue kortermaja rajamise kavandamisel võimaldaks lahendus hinnata arenduse laiemat mõju omavalitsuse teenustele ja investeringuvajadustele. Kui detailplaneeringu või ehitusloa alusel kavandatakse 120 korteriga elamu rajamist, ühendab süsteem olemasolevad andmed piirkonna rahvastiku struktuuri, seniste asustustrendide, leibkonna suuruse, haridusasutuste täituvuse ja olemasoleva taristu kohta ning prognoosib võimaliku elanike lisandumise. Selle põhjal hinnatakse automaatselt võimalikku mõju lasteaia- ja koolikohtade vajadusele, kohalike teede koormusele, ühistranspordi vajadusele ning omavalitsuse investeringuvajadusele.

Lisaks võimaldab lahendus hinnata ka positiivset mõju omavalitsuse tulubaasile ning võrrelda erinevaid arengustsenaariume. Näiteks kas olemasolev taristu katab vajaduse või on otstarbekas kavandada täiendavaid investeringuid juba enne arenduse valmimist.

Selline lähenemine võimaldab liikuda üksikute otsuste menetlemiselt terviklikule, andmepõhisele ja ettevaatavale juhtimisele.

Projekti käigus luuakse vähendatud mahus/osaline kohaliku omavalitsuse digitaalne kaksik – andmepõhine mudel, mis ühendab erinevad andmeallikad, prognoosimudelid ja otsustustoe funktsioonid ühtsesse keskkonda. Lahendus võimaldab hinnata näiteks elanikkonna muutuste mõju haridusteenustele, elamuarenduste mõju investeringuvajadustele või ettevõtluse arengu mõju omavalitsuse tulubaasile.

Uuenduslikkus ei seisne üksnes andmete koondamises, vaid võimes kasutada neid tulevikku suunatud juhtimisotsuste tegemisel. Lisaks arengute prognoosimisele hinnatakse projekti käigus võimalust kasutada tehisintellekti otsustusprotsesside toetamiseks. Selle raames katsetatakse, kas süsteem suudab analüüsida kavandatavaid otsuseid, eelnõusid ja arengudokumente ning hinnata nende võimalikku mõju teenustele, investeringutele, eelarvele ja arengukavades seatud eesmärkidele.

Eesti kontekstis puudub täna kohalikele omavalitsustele suunatud lahendus, mis ühendaks andmete koondamise, prognoosimise, arengutsenaariumide modelleerimise ning juhtimisotsuste mõju hindamise ühte terviklikku töövahendisse. Olemas on erinevad infosüsteemid, registrid ja aruandluskeskkonnad, kuid need ei võimalda terviklikult hinnata tulevase arenguid ega toetada otsustajaid erinevate stsenaariumide võrdlemisel.

Rahvusvaheliselt kasutatakse digitaalse kaksiku lahendusi peamiselt linnaplaneerimises, liikuvuse juhtimises, energiataristu haldamises ja ehitatud keskkonna modelleerimisel. Kohaliku omavalitsuse strateegilise juhtimise, teenusvajaduste prognoosimise ja otsustusprotsesside toetamise ühendamine ühte lahendusena on alles kujunev suund, mille praktilisi rakendusnäiteid on vähe.

Projekti tulemusena soovitakse luua lahendus, mis võimaldab liikuda tagasivaatavalt juhtimiselt tulevikku vaatava juhtimise suunas ning toetada kohalikke omavalitsusi tõenduspõhiste otsuste tegemisel.

Mis vajab projekti käigus katsetamist?

Projekti käigus vajavad katsetamist mitmed olulised eeldused ja lahendused.

Esiteks tuleb hinnata, millises ulatuses on võimalik erinevatest registritest ja infosüsteemidest pärinevaid andmeid omavahel siduda ning kasutada neid usaldusväärsete prognooside koostamiseks. Teiseks tuleb katsetada, millised prognoosimudelid annavad kohalike omavalitsuste jaoks piisava täpsusega tulemusi. Eelkõige hinnatakse võimalusi prognoosida elanikkonna muutusi, teenusvajaduste arengut, investeringuvajadusi ning edaspidi ka omavalitsuse tulubaasi mõjutavaid tegureid.

Kolmandaks tuleb hinnata, kas loodava digitaalse kaksiku põhjal on võimalik koostada usaldusväärseid arengutsenaariume ning kasutada neid juhtimisotsuste ettevalmistamisel.

Neljandaks katsetatakse tehisintellekti kasutamise võimalusi otsustusprotsesside toetamisel. Projekti käigus hinnatakse, kas süsteem suudab tuvastada seoseid kavandatavate otsuste, eelnõude, arengudokumentide, eelarveliste mõjude ja prognoositud teenusvajaduste vahel ning pakkuda otsustajatele täiendavat analüütilist sisendit.

Katsetamise tulemusena selgub, millises ulatuses on võimalik luua praktiliselt kasutatav tööriist, mida saab rakendada nii Kohila vallas, Rae vallas kui ka teistes Eesti kohalikes omavalitsustes.

5. Projekti elluviimisega (katsetusega) seotud riskid ja nende maandamismeetmed

Kirjelda peamisi riske, mis võivad takistada projekti elluviimist või eesmärkide saavutamist, ning kavanda maandamismeetmed.

Projekti elluviimine eeldab erinevate andmeallikate kasutamist, prognoosimudelite väljatöötamist ning uute tööprotsesside katsetamist. Seetõttu on projekti edukaks elluviimiseks oluline arvestada järgmiste peamiste riskidega:

Andmete kättesaadavus ja kvaliteet

Risk seisneb selles, et vajalikud andmed ei ole piisava kvaliteediga, neid ei koguta ühtsetel alustel või nende kasutamisel ilmnevad tehnilised ja õiguslikud piirangud.

Maandamismeetmed:

- projekti algaasis viiakse läbi põhjalik andmeallikate kaardistus;
- hinnatakse andmete kvaliteeti ja kasutatavust enne arendustegevuste alustamist;

- vajadusel korrigeeritakse projekti ulatust vastavalt tegelikult kasutatavate andmete kättesaadavusele;
- kaasatakse valdkondlikud eksperdid ning andmehalduse spetsialistid.

Kasutajate tegelik vajadus erineb esialgsetest eeldustest

Risk seisneb selles, et loodav lahendus ei vasta täielikult juhtide ja spetsialistide tegelikele vajadustele või ei sobitu olemasolevate tööprotsessidega.

Maandamismeetmed:

- kasutajad kaasatakse projekti kõikides etappides;
- korraldatakse töötoad ja testimised enne lõplike lahenduste väljatöötamist;
- arendus toimub iteratiivselt ning kasutajate tagasisidet arvestades.

Projekti ajakava pikenedamine

Risk seisneb selles, et analüüside, hangete või arendustööde läbiviimine võtab prognoositust rohkem aega.

Maandamismeetmed:

- ajakavasse planeeritakse piisavad puhvrid;
- tegevused jagatakse selgelt eristatavateks etappideks;
- projekti juhtimine toimub regulaarselt ning tegevuste edenemist jälgitakse jooksvalt.

Projekti maksumuse suurenemine

Risk seisneb selles, et projekti käigus selgub täiendavate arendus-, integratsiooni-, analüüsi- või andmetöötlustööde vajadus, mida ei olnud projekti ettevalmistamise etapis võimalik täielikult ette näha. Kuna tegemist on innovatsiooniprojektiga, mille käigus töötatakse välja uusi lahendusi ja katsetatakse erinevaid lähenemisi, võib tegelik töömaht osutuda esialgselt hinnatust suuremaks.

Maandamismeetmed:

- projekti tegevused viiakse ellu etapiviisiliselt ning iga etapi lõpus hinnatakse tööde mahtu ja tulemusi;
- eelarve koostamisel arvestatakse mõistliku reserviga ettenägematute kulude katmiseks;
- projekti ulatust on võimalik vajadusel kohandada, keskendudes esmalt kõige olulisematele kasutusjuhtudele ja andmeallikatele;
- suuremate arendustööde puhul kasutatakse etapiviisilist hankimist, mis võimaldab enne järgmise etapi liikumist hinnata seniste tegevuste tulemusi ja kulusid;
- projekti juhtgrupp jälgib regulaarselt eelarve täitmist ning vajadusel tehakse muudatusettepanekuid projekti tegevuste prioriseerimiseks.

Riski realiseerumise mõju hinnatakse keskmiseks ning tõenäosust keskmiseks, kuna projekti eesmärk on töötada välja ja katsetada uusi lahendusi, mille täpne tehniline teostus selgub osaliselt projekti käigus.

Lahenduse vähene kasutuselevõtt pärast pilootprojekti

Risk seisneb selles, et pilootprojekti käigus valminud lahendus ei jõua laiemasse kasutusse või puuduvad ressursid selle edasiarendamiseks.

Maandamismeetmed:

- projekti partnerina kaasatakse Eesti Linnade ja Valdade Liit;
- projekti käigus hinnatakse lahenduse kasutatavust erineva suurusega omavalitsustes;
- koostatakse ettepanekud lahenduse edasiseks rakendamiseks ja võimalike rahastusallikate kaasamiseks.

Andmekaitse ja infoturbe riskid

Risk seisneb selles, et andmete kasutamisel võivad tekkida andmekaitse, infoturbe või juurdepääsupiirangutega seotud küsimused.

Maandamismeetmed:

- andmekaitse ja infoturbe nõudeid hinnatakse projekti algfaasis;
- vajadusel kasutatakse pseudonüümitud või agregeeritud andmeid;
- lahenduse väljatöötamisel lähtutakse kehtivatest andmekaitse- ja infoturbenõuetest.

Kokkuvõttes hinnatakse projekti riskid juhitavateks. Kavandatud maandamismeetmed võimaldavad projekti tegevusi vajadusel kohandada ning vähendavad tõenäosust, et riskide realiseerumine takistab projekti eesmärkide saavutamist.

6. Projekti ajakava

Koostage realistlik ajakava, mis hõlmab kõiki projekti tegevusi ning annab sellega sisendi projekti eelarve koostamisele.

- Ajakava koostamisel arvestage vajalike eel- ja järel- või vahetegevustega (nt partnerluslepingu sõlmimise ettevalmistus kuni 2 kuud, vajalike lubade saamine projekti jooksul vms).
- Milliste võimalike puhvritega oleks ajakavas mõistlik arvestada?
- Jagage tegevused loogilisteks etappideks, arvestage tegevuste omavahelisi seoseid ning ajalist järgnevust või paralleelsust.
- Hangete läbiviimise ajaraami kavandamiseks kasuta hankekalkulaatorit [Hankekalkulaator - EIS](#)

Tegevused	Tegevuse algus (mitmes kuu)	Tegevuse lõpp (mitmes kuu)	Kestus kokku (mitu kuud)
I etapp – Projekti ettevalmistamine ja analüüs			
Projekti käivitamine, juhtimisstruktuuri loomine	1	2	2
Andmeallikate ja kasutusjuhtude kaardistamine	2	5	4
Kasutajavajaduste analüüs ja töötoad	2	5	3
Tehnilise kontseptsiooni koostamine	3	6	3
II etapp – Hanked ja lahenduse kavandamine			
Arendus- ja eksperdihangete ettevalmistamine ning läbiviimine	5	8	4
Andmemudelite ja süsteemiarhitektuuri väljatöötamine	7	10	4
Prognoosimudelite lähteülesannete koostamine	8	10	3
III etapp – Arendus ja mudelite loomine			
Andmeliideste arendamine	10	15	6
Prognoosimudelite väljatöötamine	10	17	8
Juhtimislaua prototüübi arendamine	11	18	8
Tehisintellekti komponentide katsetamine	13	15	3
IV etapp – Katsetamine ja täiendamine			
Lahenduse piloteerimine Kohila ja Rae vallas	15	19	5
Kasutajate tagasiside kogumine ja analüüs	15	19	5

Vajalike täienduste tegemine	16	19	4
V etapp – Hindamine ja tulemuste koondamine			
Projekti tulemuste hindamine	19	24	5
Lõpparuande ja rakendussoovituste koostamine	19	24	5
Lahenduse skaleerimismudeli täiendamine	19	24	5
KOKKU			24 kuud

7. Projekti eelarve

Koostage realistlik eelarve detailsusega, mis hõlmab kõiki projekti tegevusi ning võimaldab seeläbi hinnata planeeritud kulude vajalikkust ja mõistlikkust.

- Arvutage eelarves summad kogumaksumusena (st sisaldavad kõiki makse), sh projektijuhi kogukulu.
- Lisage eelarvele kirjeldusena selle kujunemise põhjendused, arvutuste ja hinnangute alused.
- Eelarve kogusumma palume esitada 1000 euro täpsusega.

Kohandage eelarvetabelit oma projekti vajadustele vastavaks.

Kululiik / kirjeldus	Ühik	Kogus	Ühiku hind	Kokku	%
1. PERSONALIKULU — KOV TÖÖTAJAD					
Projektijuht, Kohila Vallavalitsus <i>Bruto 3 600 €/kuus × 1,338 = 4 817 €/kuus kogukulu • 100% koormus 24 kuud</i>	€/kuus	24,0	4817 €	115 608 €	14.5%
Valdkondlik ekspert 1, Kohila <i>Haridus spetsialist • kogukulu 3 747 €/kuus • 15% koormus 24 kuud (3,6 kuu ekvivalent)</i>	€/kuus	3,6	3747 €	13 489 €	1.7%
Valdkondlik ekspert 2, Rae Vallavalitsus <i>Planeeringu- ja arendusspetsialist • kogukulu 3 880 €/kuus • 12% koormus 24 kuud (2,88 kuu ekvivalent)</i>	€/kuus	2,88	3880 €	11 174 €	1.4%
Projektikoordinaator, ELVL <i>Uus projektispetsiifiline roll • kogukulu 4 014 €/kuus • 30% koormus 24 kuud</i>	€/kuus	7,2	4014 €	28 901 €	3.6%
Andmespetsialist <i>• kogukulu 4 282 €/kuus (3200*1,338) , 50% koormust 24 kuud</i>	€/kuus	12,0	4282 €	51 384 €	6.4%
1. Personalikulu kokku				220 556 €	27.7%

2. IT-ARENDUS — SISSE OSTETAVAD TEENUSED (RIIGIHANKE ALUSEL)					
Süsteemiarhitekt <i>Andmemudeli ja süsteemiarhitektuuri projekteerimine • senior tase • 45 p × 950 €</i>	päev	45	950 €	42 750 €	6.7%
Andmeinsener (1,5 FTE, ~5,3 kuud) <i>X-tee adapterid, Rahvastikuregister, EHIS, Statistikaamet liidestused • 170 p × 820 €</i>	päev	170	820 €	139 400 €	21.7%
ML/AI insener (~5 kuud) <i>Prognoosimudelid (demograafia, teenused, investeeringud) + NLP moodul eelnõude analüüsiks • 103 p × 920 €</i>	päev	103	920 €	94 760 €	14.7%
UX/UI disainer <i>Juhtimislaua kasutajaliides, visualisatsioonid, kasutajatest • 45 p × 720 €</i>	päev	45	720 €	32 400 €	5.0%
QA insener ja turvatestid <i>Integratsioonitestimine, E-ITS nõuetele vastavus, testimine • 30 p × 680 €</i>	päev	30	680 €	20 400 €	3.2%
Testimine, piloteerimine, dokumentatsioon <i>Tootmiskeskonnad Kohila vallas ja Rae vallas, kasutusjuhendid • 42 p × 750 €</i>	päev	42	750 €	31 500 €	4.9%
2. IT-arendus kokku				361 210 €	56.2%
3. UURINGUD, ANALÜÜSID JA EKSPERTIIS 10					
Andmeallikate kaardistus ja andmekaitsemõjuhindang (DPIA) <i>Õigusanalüüs, registreeritud juurdepääsulubade hindamine, DPIA dokument • 15 p × 850 €</i>	päev	15	850 €	12 750 €	2.0%
Kasutajavajaduste uuringud <i>Intervjuud, vaatlused, persona analüüs • Kohila + Rae vald, ~40 kasutajat • 10 p × 750 €</i>	päev	10	750 €	7 500 €	1.2%
Töötoad (8 tk projekti jooksul) <i>Kasutusjuhitude töötoad, tagasiside sessioonid, valideerimistöötöad • 8 × 1 500 €</i>	tk	8	1500 €	12 000 €	1.9%
Valdkondlik ekspertiis prognoosimudelitele <i>Demograaf, haridusplaneerija, • 3 eksperti × 10 p × 800 €</i>	päev	30	800 €	24 000 €	3.7%
Sõltumatu tulemuste hindamine <i>Väline hindaja — hüpoteeside valideerimine, möödikute analüüs • 10 p × 850 €</i>	päev	10	850 €	8 500 €	1.3%
ELVL skaleeritavuse uuring <i>10 omavalitsuse intervjuud, rakendatavuse hindamine, laiendamise kava • 8 p × 680 €</i>	päev	8	680 €	5 440 €	0.8%
3. Uuringud ja analüüsid kokku				70 190 €	10.9%
4. KOOLITUS, KOMMUNIKATSIOON JA PROJEKTJUHTIMINE					
Kasutajakoolitus, olemasolevate digipädevuste tõstmine — Kohila ja Rae volikogu ning ametnikud, ELVL töötajad <i>5 koolitustsükli × ~20 osalejat • koolitaja + materjalid • 10 p × 900 €</i>	päev	10	900 €	9 000 €	1.4%

ELVL levitamistegevused ja konverentsid <i>3 esitlust KOV konverentsidel, veebinar, tutvustusmaterjalide koostamine</i>	summa	1	12 000 €	12 000 €	1.9%
Sõidu- ja lähetuskulud <i>Regulaarsed kohtumised Kohila–Tallinn–Rae vald, ~50 sõitu. Lähetuskulud Digital Twin lahendustega tutvumiseks 8x750</i>	summa	1	3500 €	3500 €	0.5%
Kommunikatsioon ja teavitusmaterjalid <i>Pressiteated, uudiskirjad, lõpparuande kujundus ja trükk</i>	summa	1	4000 €	4000 €	0.6%
Juhtgrupi koosolekud (24 tk, kord kuus) <i>Ruumi rent + ettevalmistus • Kohila + Rae + ELVL esindajad • 24 × 200 €</i>	tk	24	200 €	4800 €	0.7%
4. Koolitus, kommunikatsioon kokku				33 300 €	5.2%
SISSEOSTETAV TEENUS ILMA KÄIBEMAKSUTA				464 700 €	
Käibemaks 24%				111 528 €	+24%
SISSEOSTETAVAD TEENUS KOKKU				576 228 €	
TÖÖJÕUKULUD				220 556 €	
KOGUMAKSUMUS KOOS KÄIBEMAKSUGA				796,784 €	

8. Võimalikud lahenduste pakkujad

Tooge välja võimalikud hankepartnerid, kes soovitud lahendussuunas tooteid/ teenuseid/ pakuvad.

- Otsige ja nimetage võimalikke probleemile lahenduste pakkujaid (nt erinevate valdkondade eksperdid, teadlased, ettevõtted, kes on probleemi lahendamise varasemalt tegelema). Mõelge nii Eesti kui rahvusvaheliste pakujate peale.

Projekti elluviimiseks võib olla vajalik kaasata kompetentsi andmeanalüütika, tehisintellekti, tarkvaraarenduse, geoinfosüsteemide ning avaliku sektori protsesside valdkondadest. Eialgse turukaardistuse põhjal on Eestis olemas mitmeid ettevõtteid ja organisatsioone, kellel on kogemus andmeplatvormide, tehisintellekti lahenduste, prognoosimudelite ja avaliku sektori infosüsteemide arendamisel.

Võimalikud partnerid või teenusepakkujad:

- STACC – andmeteadus, prognoosimudelid ja tehisintellekt;
- MindTitan– tehisintellekti ja masinõppe lahendused;

- Nortal – avaliku sektori infosüsteemid ja andmeplatvormid;
- Datel – geoinfosüsteemid, ruumiandmed ja andmelahendused;
- Tartu Ülikool;
- Tallinna Ülikool
- Tallinna Tehnikaülikool.

Lõplikud lahenduste pakkujad ja eksperdid selguvad riigihanke tulemusena. Projekti ettevalmistamise käigus viiakse läbi täiendav turukaardistus ning vajadusel kaasatakse täiendavaid eksperte nii Eestist kui välismaalt.

9. Projekti meeskond ja töökorraldus

Tooge välja projekti edukaks elluviimiseks kaasatavad või vajalikud osapooled (asutused ja/või inimesed) ning täiendav ekspertiis, mida meeskonda juurde vajate.

- Kirjeldage rollide ja töö jaotust projektimeeskonnas.
- Kirjeldage projekti juhtimise korraldust.
- Märkige ära, kui suure koormusega projektijuht (võimalusel ka teised võtmeisikud) projekti panustavad.
- Kirjeldage, missugust täiendavat ekspertiisi tuleb juurde kaasata (nt tehniline ekspertiis, andmekaitse), mis on meeskonnaliikmete poolt katmata.

NB! Kui nimetate konkreetseid meeskonnaliikmeid, siis nendega (või nende juhtidega) peab olema projektis osalemine läbi räägitud!

Kohila Vallavalitsus

- projekti juhtimine ja koordineerimine;
- pilootomavalitsuse roll;
- kasutusjuhtude määratlemine ja valideerimine;
- andmete ja sisendi tagamine;
- lahenduse katsetamine ning tulemuste hindamine.

Rae Vallavalitsus

- pilootomavalitsuse roll;
- kasutusjuhtude määratlemine ja valideerimine;
- andmete ja sisendi tagamine;
- lahenduse katsetamine teistsuguse arenguprofiiliga omavalitsuses;
- tulemuste hindamine ning tagasiside andmine.

Eesti Linnade ja Valdade Liit

- kohalike omavalitsuste huvide esindamine;
- täiendavate omavalitsuste kaasamine;
- lahenduse skaleeritavuse hindamine;

- tulemuste levitamine kohalike omavalitsuste võrgustikus;
- toetamine KOV andmevaldkonnas.

Arenduspartner(id)

- tehnilise lahenduse väljatöötamine;
- andmeliideste loomine;
- prognoosimudelite arendamine;
- otsustustoe funktsioonide väljatöötamine;
- prototüübi arendamine ja testimine.

Rollid ja tööjaotus:

Projekti igapäevast juhtimist korraldab Kohila Vallavalitsuse poolne projektijuht, kes vastutab projekti tegevuste koordineerimise, partnerite kaasamise, hangete ettevalmistamise ja läbiviimise, aruandluse ning riskijuhtimise eest.

Sisuliste otsuste tegemiseks moodustatakse projekti juhtrühm, kuhu kuuluvad vähemalt Kohila Vallavalitsusest vallavanem ja arendusjuht, Rae Vallavalitsusest IT osakonna juhataja ja arendusjuht ja Eesti Linnade ja Valdade Liidust IKT nõunik ning andmevaldkonna nõunik. . Juhtrühma ülesanne on jälgida projekti progressi, ajakavas püsimist, hinnata riske, hinnata vahetulemusi ning teha vajadusel otsuseid projekti tegevuste täpsustamiseks.

Töörühma kuuluvad: Kohila vallast haridusnõunik, planeeringute spetsialist ja andmespetsialist, Rae vallast IT osakonna juhataja, arendusjuht ja GIS spetsialist, ELVL-st andmevaldkonna nõunik.

Töörühma ülesanne on kirjeldada kasutusjuhud, valideerida nõuded ja tingimused, hinnata vahetulemusi ning toetada projektijuhti projekti igapäevasel elluviimisel

Kohila ja Rae vald osalevad aktiivselt kasutusjuhtude kirjeldamisel, lahenduse testimisel ning tulemuste hindamisel. Kahe erineva omavalitsuse kaasamine võimaldab hinnata lahenduse rakendatavust erineva suuruse, arengudünaamika ja teenusvajadustega omavalitsustes.

Projektijuhi ja võtmeisikute panus:

Projektijuhi panuseks on kavandatud täistööaeg kogu projekti vältel.

Kohila Vallavalitsuse ja Rae Vallavalitsuse valdkondlikud eksperdid panustavad projekti vastavalt vajadusele kasutusjuhtude kirjeldamisse, andmete kaardistamisse, lahenduse testimisse ning tulemuste hindamisse.

Eesti Linnade ja Valdade Liidu esindajad panustavad omavalitsuste kaasamise, tagasiside kogumisse ning lahenduse laiemaks kasutuselevõtuks vajalike tegevuste kavandamisse.

10. Projekti tulemuste elluviimine

Kirjeldage oma valmisolekut ja võimekust pärast katseprojekti edukat lõppu projekti tulemusi kestlikult ellu viia.

- *Kas projekti tulemuste edasine arendus ja kasutuselevõtt seostub asutuse prioriteetsete tegevustega, on tööplaanis vms?*

- *Kas tulemuste hilisemaks elluviimiseks vajalik rahastus ja muud ressursid on olemas või tegeletakse selle leidmisega?*
- *Tooge välja olulisemad riskid projekti tulemuste hilisemal kasutuselevõtul. Kuidas plaanite neid riske maandada?*
- *Kirjeldage, kas ja mil määral on tulemused skaleeritavad ning kasutatavad avalikus sektoris laiemalt.*

Projekti eesmärk ei ole üksnes prototüübi loomine, vaid kohaliku omavalitsuse juhtimisel kasutatava tööriista väljatöötamine ja selle kasutuselevõtu ettevalmistamine.

Andmepõhise juhtimise võimekuse suurendamine on otseselt seotud kohalike omavalitsuste vajadusega teha kvaliteetsemaid otsuseid piiratud ressursside tingimustes. Seetõttu seostub projekti tulemuste rakendamine Kohila Vallavalitsuse pikaajaliste arengueesmärkidega ning toetab tõenduspõhise juhtimise põhimõtete kasutuselevõttu omavalitsuse igapäevatoos.

Projekti käigus loodavat lahendust kasutatakse pilootkeskkonnana Kohila vallas. Katsetamise tulemuste põhjal hinnatakse lahenduse praktilist väärtust, vajalikke täiendusi ning võimalusi selle püsivaks kasutuselevõtuks. Projekti lõppedes on eesmärk, et loodud lahenduse edasiarendamine ja kasutamine oleks osa omavalitsuse tavapärasest juhtimispraktikast. Selleks kogutakse projekti vältel vajalik sisend nii tehniliste, organisatsiooniliste kui ka finantsiliste otsuste tegemiseks.

Projekti tulemuste edasiseks arendamiseks vajalikud ressursid ei ole praeguseks veel täielikult kavandatud. Projekti üks eesmarke ongi välja selgitada lahenduse tegelik rakendatavus, kasutusväärtus ning edasise arenduse maht. Vajadusel otsitakse täiendavaid rahastusvõimalusi riiklikest, Euroopa Liidu või muudest arendusmeetmetest.

Riskid ja nende maandamine

Olulisim risk pärast projekti lõppu on see, et lahenduse kasutegur ei osutu piisavalt suureks võrreldes selle kasutuselevõtu ja ülalpidamise kuludega. Selle riski maandamiseks kaasatakse projekti vältel aktiivselt lõppkasutajaid ning hinnatakse regulaarselt, kas loodav lahendus aitab realselt kaasa juhtimisotsuste tegemisele.

Teine risk on andmeallikate või infosüsteemide muutumine, mis võib mõjutada lahenduse toimimist tulevikus. Selle maandamiseks kavandatakse lahendus võimalikult paindlikuna ning kasutatakse standardseid andmevahetuslahendusi (nt X-tee).

Kolmas risk on ebapiisav kasutuselevõtt teistes omavalitsustes. Selle maandamiseks kaasatakse projekti partnerina Eesti Linnade ja Valdade Liit ning projekti jooksul hinnatakse teadlikult lahenduse rakendatavust erineva suuruse ja võimekusega omavalitsustes.

Tulemuste skaleeritavus

Projekti tulemused on kavandatud nii, et neid saaks kasutada ka teistes Eesti kohalikes omavalitsustes. Lahendus ei keskendu üksnes Kohila vallale, vaid lähtub kohalike omavalitsuste üldistest juhtimisvajadustest – eelkõige haridusvõrgu planeerimisel, ruumilises planeerimises ning ühistranspordi kavandamisel. Projekti käigus töötatakse välja põhimõtted ja tehnilised lahendused, mida on võimalik kohandada erineva suuruse, elanike arvu ja arenguprofiiliga omavalitsustele.

Tulemused on kasutatavad laiemalt kogu avalikus sektoris, eelkõige valdkondades, kus on vaja siduda erinevaid andmeallikaid, prognoosida tulevasi arenguid ning hinnata otsuste mõju enne nende rakendamist. Eesti Linnade ja Valdade Liidu kaasamine loob täiendavad eeldused tulemuste tutvustamiseks ja laiema kasutuselevõtu ettevalmistamiseks.

Lahenduse laiem kasutuselevõtt loob lisaväärtust olukorras, kus süsteemi kasutab suurem hulk kohalikke omavalitsusi. Sellisel juhul tekib võimalus võrrelda erinevate omavalitsuste arenguid, teenusvajadusi ja ressursikasutust ning tuvastada võimalikke koostöökohti. Näiteks võib süsteem aidata märgata olukordi, kus ühes omavalitsuses on mõne teenuse pakkumiseks kasutamata võimekust, samal ajal kui teises esineb sama teenuse osas puudujääk. Selliste seoste tuvastamine võimaldab kaaluda omavalitsustevahelist koostööd, ühisteenuste osutamist või olemasolevate ressursside tõhusamat kasutamist.

Pikemas perspektiivis loob see võimaluse kasutada erinevate omavalitsuste koondandmetel põhinevaid võrdlusmudeleid, mis aitavad tuvastada sarnaste omadustega omavalitsuste praktikaid ning pakkuda juhtidele otsuste tegemisel täiendavat võrdlusinfot ja lahendusvariante. Selline lähenemine võimaldab liikuda üksiku omavalitsuse juhtimistöriistast üleriigilise teadmuspõhise koostööplatvormi suunas, kus kohalike omavalitsuste kogemused, ressursid ja arengusuunad toetavad paremate juhtimisotsuste tegemist kogu kohaliku omavalitsuse sektoris.

11. Mõju ettevõtlusele

Projekt omab positiivset mõju innovatsioonile ettevõtlussektoris. Kõige otsesemalt väljendub mõju läbi ettevõtete, kes osalevad tegevuste elluviimiseks korraldatavatel hangetel ja/või konkurssidel. Innovatsiooni hankimine avaliku sektori poolt aitab kaasa innovatsioonitegevuste kasvule erasektoris.

12. Seos nutika spetsialiseerumise valdkondadega

- Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse (TAIE) arengukaval 2021-2035 on fookusvaldkonnad, s.o Eesti arenguvajadustele ja -võimalustele vastavad riigi, ettevõtete ja teadusasutuste koostöös eelisarendatavad teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse valdkonnad. Ettevõtluse ja majandusliku arengupotentsiaaliga TAIE fookusvaldkonnad on ühtlasi Eesti nutika spetsialiseerumise valdkonnad (täpsem info: <https://www.hm.ee/korgharidus-ja-teadus/teadus-ja-arendustegevus/taie-fookusvaldkonnad>).
- Kirjeldage teie projekti võimaliku lahenduse seost vähemalt ühe valdkonnaga (rõhuasetusega teadmus- ja tehnoloogiastiirdele).

Digilahendused igas eluvaldkonnas
([vt teekaarti](#))

Projekt panustab eelkõige TAIE digilahenduste fookusvaldkonna alamprioriteeti „**Teadus- ja arendustegevus andmevaldkonna arendamiseks**“, kuna selle keskmes on erinevate andmeallikate sidumine, andmete rist- ja taaskasutus ning tehisintellektil põhineva otsustustoe loomine kohaliku omavalitsuse strateegiliste otsuste tegemiseks. Projekti esimese rakendusetapi (MVP) kasutusjuhud toetavad otseselt ka alamprioriteeti „**Kestlikud digilahendused energeetikas, ehituses ja transpordis**“, keskendudes ruumilise planeerimise, haridusteenuste ja ühistranspordi vajaduse prognoosimisele ning digitaalse kaksiku kasutamisele otsustusprotsessides.

Tervisetehnoloogiad ja -teenused
([vt teekaarti](#))

Kohalike ressursside (toit, puit, maapõueressursid, teisene toorme ja jäätmed) väärimine
([vt teekaarti](#))

Nutikad ja kestlikud energialahendused
([vt teekaarti](#))

13. Seos strateegias Eesti 2035 toodud arenguvajadustega

- Selgitage, kuidas panustavad projekti tegevused ja valitud lahendussuund “Eesti 2035” strateegias kirjeldatud arenguvajadustesse.
- Tooge välja, kui projekti tegevused panustavad muudesse olulistesse valdkondlikesse arengukavadesse või -dokumentidesse.

1. **Nutikas, julge ja inimestest hooliv riigivalitsemine:** * **Andmepõhine otsustamine:** Digitaalse andmeanalüütiku prognoosimudelid ja AI-põhine eelnõude eelanalüüs asendavad

kõhutundel põhinevad otsused reaalsete andmete ja pikaajaliste prognoosidega.

- **Tõhusam ja kiirem avalik sektor:** AI suudab tuvastada õigusaktide ja arengukavade vastuolud vähemalt 80% täpsusega vähemalt alla 2 minutiga, vähendades ametnike käsitöömahtu ja hoides ära hilisemaid kulukaid õiguslikke parandusi või vigade tõttu tagasi saadetud eelnõusid (eesmärk vähendada neid vähemalt 30%)

2. Inimsõbralik elukeskkond ja kohanevad avalikud teenused:

- **Teenusvajaduste ennetav prognoosimine:** Süsteem seob kokku demograafilised muudatused, elamuarendused ning haridus- ja sotsiaalteenuste vajadused. See võimaldab omavalitsusel reageerida elanike vajadustele (nt lasteaia- või koolikohtade puudus, sotsiaalteenuste nõudlus) ennetavalt, mitte tagajärgedega tegeledes.
- **Läbipaistvus ja elanike huvide kaitse:** Kuna eelnõude mõjusid analüüsitakse struktureeritult enne vastuvõtmist, on tagatud, et otsused arvestavad erinevate elanikegruppide ja piirkondade pikaajaliste huvidega

3. Innovatsioon ja digipööre kohalikul tasandil:

Skaleeritav riiklik väärtus: Projekt ei lahenda probleemi vaid lokaalselt. Koostöös Eesti Linnade ja Valdade Liiduga (ELVL) luuakse lahendus avatud lähtekoodiga platvorm, mis teeb kaasaegsed tehisintellekti ja andmepõhise juhtimise tööriistad kättesaadavaks kõigile Eesti omavalitsustele, ühtlustades regionaalset arengut ja tõstes kogu riigi innovatsioonivõimekust.

14. Avalike ülesannete täitmine projekti elluviimisel

- Selgitada ning tuua välja seosed ja viited, missuguse seaduse, määruse, haldusakti või lepingu alusel täidab ideekavandi esitaja asutus innovatsiooniprojekti ellu viies avalikke ülesandeid.
- Kui ideekavandi esitaja on **MTÜ**, siis selgitada, kuidas ta pakub otsest avalikku teenust (loe [Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused–Riigi Teataja](#), §2 lg2).

Kohila Vallavalitsus täidab kohaliku omavalitsuse üksusena avalikke ülesandeid kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse alusel.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 kohaselt on omavalitsuse ülesandeks muu hulgas korraldada sotsiaalabi ja -teenuseid, hariduse, kultuuri, noorsootöö, spordi, elamu- ja kommunaalmajanduse, veevarustuse ja kanalisatsiooni, heakorra, jäätmehoolduse, ruumilise planeerimise, teede ja tänavate korrashoiu ning muid kohaliku elu küsimusi.

Nende ülesannete täitmine eeldab kvaliteetsete juhtimisotsuste tegemist ning avalike vahendite tõhusat kasutamist. Käesoleva projekti eesmärk on parandada kohaliku omavalitsuse võimekust kasutada andmeid avalike ülesannete planeerimisel, korraldamisel ja arendamisel.

Projekt toetab otseselt kohaliku omavalitsuse seadusest tulenevate ülesannete täitmist, võimaldades prognoosida elanikkonna muutusi, teenusvajadusi, investeeringute vajadust ning hinnata erinevate juhtimisotsuste mõju enne nende rakendamist.

Lisaks kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele toetab projekt mitmete valdkondlike õigusaktide täitmist, sealhulgas:

- põhikooli- ja gümnaasiumiseadus;
- koolieelse lasteasutuse seadus;
- sotsiaalhoolekande seadus;
- planeerimisseadus;
- ehitusseadustik;
- kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus.

Projekti käigus loodavat lahendust kasutatakse avalike ülesannete paremaks planeerimiseks ja täitmiseks ning selle eesmärk ei ole pakkuda kommertsteenust ega täita eraõiguslikke eesmärke.

Partnerina osalev Eesti Linnade ja Valdade Liit esindab kohalike omavalitsuste ühiseid huve ning aitab hinnata loodava lahenduse rakendatavust ja kasutatavust laiemalt Eesti kohalikes omavalitsustes.

Vastavalt kohaliku omavalitsuste üksuste liitude seaduse § 3 lg 2 kohaselt on üleriigilise liidu eesmärgiks kohaliku omavalitsuste üksuste ühistegevuse kaudu kohaliku omavalitsuse üldisele arengule kaasaaitamine, oma liikmete esindamine ja nende ühiste huvide kaitsmine, samuti liikmete koostöö edendamine ja liikmetele seadusega ettenähtud ülesannete paremaks täitmiseks võimaluste loomine.

15. Rahastus mitmest allikast

- Kas probleemi lahendamiseks või planeeritud lahenduse katsetamiseks on taotletud või taotletakse toetust teistest rahastamisallikatest?
- Kui jah, siis tuua välja rahastusallikas, summa ja tegevused ning kas toetus on taotlemisel või projekt on saanud rahastusotsuse.

Ei ole taotletud rahastust mitmest allikast

Kinnitused

- Oleme teadlikud, et Riigikantselei võib saata ideekavandi eksperthinnangu saamiseks valdkonna ekspertidele.
- Kinnitan, et esitatud innovatsiooniprojekt on teiste partnerite juhtkondadega kirjalikult kooskõlastatud.

Allkirjastamine

- Ideekavand tuleb allkirjastada projekti esitava(te) asutus(t)e allkirjaõigusliku juhtkonnaliikme poolt (nt kantsler, asekanstler, KOVi juht, KOVi volikogu esimees, ministeeriumi allasutuse juht/asejuht vms) ja saata riigikantselei@riigikantselei.ee.

ⁱ **Katsetamine** vastab küsimusele: kas see töötab? Katsetuse puhul ei vaadata alati, kas lahendus praktiliselt toimib.

Piloteerimine vastab küsimusele: kas see töötab päriselus ja on mõistlik kasutusele võtta? Hinnata praktilist toimivust.

Ekspériment: Igasuguse eksperimendi eesmärk on kontrollida hüpoteese **põhjuslike seoste** kohta. Ekspériment on selline katse, mis on kavandatud põhjuslike seletusteni jõudmiseks: kui teeme x siis juhtub y.

Prototüüp on masina, seadme või mingi rakenduse esialgne teostus, algne mudel, mida edasi arendatakse.